

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomi

Katariina Laaksonen ja Leila Laitinen

Media osana varhaiskasvatuksen arkea

Opinnäytetyö 2018

Tiivistelmä

Katariina Laaksonen, Leila Laitinen
Media osana varhaiskasvatuksen arkea, 23 sivua, 1 liitettä
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala, Lappeenranta
Sosionomi, AMK
Lastentarhanopettajan kelpoisuus
Opinnäytetyö 2018
Ohjaajat: Minna Koponen, Lehtori, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa, miten lapset käyttävät media-laitteita varhaiskasvatusympäristössä. Opinnäytetyön tavoitteena oli syventää omaa tietoaamme mediakasvatuksesta teoretiedoilla sekä ammattilaisten näke-myksillä. Lisäksi tuotimme materiaalia opinnäytetyöprosessiimme osallistuvan ryhmän käyttöön.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä MollaGoesSteam–hankkeen kanssa. To-teutustapana oli toiminnallinen mediahetki, joka järjestettiin hankkeen pilottipäi-väkodissa. Teoreettisena viitekehystenä käytettiin kirjallista sekä internetistä löy-tyvää materiaalia mediakasvatukseen liittyen. Analysoinnin tueksi päädyttiin osal-listuvaan havainnointiin sekä palautteen keräämiseen pilottipäiväkodin aikuisilta ja lapsilta.

Toiminnallisen mediahetken aikana tuotettiin pilottiryhmän käyttöön hyvien käy-tötapojen sääntöjulisteita, jotka liittyivät ryhmän käynnissä olevaan teemakuu-kauteen. Saadun palautteen ja havaintojen perusteella esitimme mahdollisia ke-hitysehdotuksia sekä hankkeen että päiväkodin toimintaan.

Asiasanat: media, mediakasvatus, medialaitteet, MollaGoesSteam

Abstract

Katariina Laaksonen, Leila Laitinen

Media as part of Early Childhood Education, 23 pages, 1 Appendix

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Bachelor of Social Services

Kindergarten teacher

Bachelor's Thesis 2018

Instructor: Ms. Minna Koponen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of the study was to find out how children use media devices in early childhood education. The objective of this study was to deepen the authors' knowledge about media education with the help of theory and professionals' views. At the same time, useful material for the group which attended our study was produced.

This study was carried out in cooperation with the project MollaGoesSteam. The data for this thesis was collected by having a media-oriented activity in one of the project's pilot kindergartens. Media-themed literature was the theoretical ground for the study. Participatory observation and feedback were collected from the children and adults at the kindergarten to support the analysis.

During media-oriented activity we managed to produce posters with photographs of good manners for the group. The idea behind these posters was the theme month about good manners. With the help of our observations and collected feedback, possible development proposals for the project and kindergarten were presented.

Keywords: media, media education, media devices, MollaGoesSteam

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Mediakasvatus	6
2.1	Mediakasvatuksen nykytila	6
2.2	Lapset median käyttäjinä	7
3	Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa	9
3.1	Media osallistajana	10
3.2	MollaGoesSteam –hanke	10
4	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	11
4.1	Opinnäytetyön toteutus	12
4.2	Aineiston analysointi	16
4.3	Eettiset näkökohdat	16
5	Tulokset	18
5.1	Median käyttö varhaiskasvatuksen arjessa	19
5.2	Lapset medialaitteiden käyttäjinä	19
5.3	Media osana varhaiskasvatusta	20
6	Yhteenveto ja pohdinta	20
6.1	Oman toiminnan arviointi	21
6.2	Kehitysehdotukset	21
	Lähteet	23

Liitteet

Liite1 Saatekirje

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää lasten taitoja medialaitteiden käyttäjinä sekä kartoittaa, kuinka paljon medialaitteita varhaiskasvatuksen arjessa käytetään. Opinnäytetyömme toteutetaan osana Saimaan mediakeskuksen/Lappeenrannan varhaiskasvatuksen MollaGoesSteam–hanketta, jonka tarkoituksena on tuoda media osaksi oppimisprosessia. Molla -hanke käynnistyi vuoden 2011 syyslukukauden aikana ja sitä tuetaan Opetushallituksen oppimisympäristöjen kehittämisrahoituksella. Tavoitteena on tutustuttaa kaikenikäiset lapset mediamaailmaan turvallisessa ympäristössä. Hanke toteutetaan Lappeenrannan lisäksi Lemin, Savitaipaleen sekä Taipalsaaren kunnissa. (Saimaan mediakeskus 2017.) Varhaiskasvatusikäiset lapset muodostuivat kohderyhmäksi, sillä suoritamme opinnoissamme lastentarhanopettajan pätevyyden.

Vuosina 2016-2017 MLL (Mannerheimin lastensuojeluliitto) toteutti opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksella *Sosioemotionaalinen oppiminen mediakulttuurissa* –hankkeen. Tavoitteena oli esittää varhaiskasvattajille näkökulmia mediakasvatuksen mahdollisuuksista vuorovaikutuskäytänteiden kehittämiseksi lasten keskuudessa (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017.) Aihe on ajankohtainen ja tärkeä, sillä media ja medialaitteiden käyttö ovat yleistyneet varsinkin nuorempien ja pienten lasten keskuudessa, ja aiheesta on julkisuudessa käyty paljon keskustelua. Sen lisäksi, että mediavälineet yleistyvät kotikäytössä (Mediabarometri 2012), myös esimerkiksi tabletit ovat olleet opetuskäytössä jo useamman vuoden ajan. Perusopetuksen alaluokilla on tavanomaista käyttää opetuksessa erilaisia pelisovelluksia, joita käytetään tablet-tietokoneiden kautta (Natunen 2013, 11). Myös varhaiskasvatukseen on hiljalleen rantautunut ajatus median hyödynnettävyydestä pedagogisessa kontekstissa. Uusimmassa varhaiskasvatussuunnitelmassa (Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 20-21) puhutaan mediakasvatuksen integroinnista osaksi varhaiskasvatustoimintaa. Sen tarkoitus on opettaa lapsille turvallista median käyttöä.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevälle sosionomille aihe on ajankohtainen median ja mediavälineiden yleistyessä opetusmenetelmänä jo varhaiskasvatusikäisillä. Varhaiskasvattajilla on myös yhä kasvava vastuu mediakasvatuksesta ja lasten monilukutaidon kehittämisestä. Tämän opinnäytetyöprosessin myötä

saamme myös itse työkaluja työskennellä parempina mediakasvattajina varhaiskasvatuksessa.

2 Mediakasvatus

Media on yhä kasvava osa nykypäivän oppimista, tiedonhakuja, yhteydenpitoa, sekä vapaa-ajan viihtymistä. Näin myös lasten elämässä medialla on suuri merkitys. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 4.) Suomessa lapset syntyvät mediakulttuurin keskelle. Jo äitiyspakkauksissa on vauvoille suunnattua mediamateriaalia kuvakirjojen muodossa. Medialaitteet ja -sisällöt ovat osa lapsen kasvuympäristöä. (Kansallinen audiovisuaalisen instituutti 2016, 7.)

Tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä median monilukutaitoa tarvitaan niin lasten ja perheiden arjessa, vuorovaikutuksessa ikätovereiden kanssa, kuin yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaitoon kuuluu median moninaisten viestien ymmärtäminen, tulkitseminen ja tuottaminen sekä mediakriittisyys. Kriittisyydellä tarkoitetaan tässä kohtaa kykyä analysoida ja ymmärtää erilaista mediasisältöä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea näiden taitojen kehittymistä, ja ohjata kohti turvallista median käyttöä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 23-24.)

Median käytön sekä siihen liittyvän monilukutaidon opettamista ja ohjaamista kutsutaan termillä *mediakasvatus*. Sen tarkoituksena on tarjota pohja medialukutaidolle, sillä se muodostaa keskeisen osa-alueen nykyihmisen elämässä. Mediakasvatus tuli yleisesti tunnetuksi käsitteeksi 2000-luvulla ja se nivoutuu lasten kasvattamiseen digitaalisessa toimintaympäristössä. (Monimuotoinen mediakasvatus 2016, 55.) Myös taidot kommunikoida median avulla muiden kanssa kehittyvät mediakasvatuksen myötä. Sen lisäksi mediakasvatus auttaa kehittämään omaa mediasuhdetta kokonaisvaltaiseksi. (Mediakasvatus pähkinänkuoressa 2015.)

2.1 Mediakasvatuksen nykytila

Elämme mediakulttuurin aikaa. Julkisessa keskustelussa ollaan hyvin tietoisia siitä, että media vaikuttaa lapseen ja toimii myös kasvatuskontekstina (Kupiainen

2009, 167). Mediasisällön kasvaessa lapsilla on valittavana lukuisia eri tapoja käyttää mediaa: jo pelkästään internet sisältää lukuisia eri medioita (Kupiainen 2009, 168). Tietotekniikan kehittyttyä median käyttö onnistuu miltei joka laitteella: television välityksellä, tietokoneella, älypuhelimella tai tabletilla. Erilaiset media-laitteet ovat tulleet osaksi myös varhaiskasvatuksen opetusmenetelmiä, sekä osaksi leikkiä. Kun lapset tutustetaan yhä nuorempina mediaan, luo se mahdollisuuksia kehittää myös lapsille suunnattuja sovelluksia oppimisen tueksi. Sovel-lusten avulla ja medialaitteiden kautta voidaan nykyään opettaa lapsille esimerkiksi aakkosia, numeroita, värejä sekä musiikkia. (Courage & Troseth 2016, 1.)

Mediakasvatus on monelle ammattilaiselle vieras asia, sillä moni ei välttämättä tunnista mediakasvattajan roolia osaksi työkuvaansa. Mediakasvatus kuuluu kuitenkin iästä riippumatta kaikille ja sen vuoksi sen tarve ja paikka on tärkeä tunnistaa myös varhaiskasvatuksessa. (Monimuotoinen mediakasvatus 2016, 13.)

2.2 Lapset median käyttäjinä

Nuorisotutkimusseura on julkaissut tutkimuksen 0-8-vuotiaiden median käytöstä ja sen muutoksista vuodesta 2010 (Suoninen 2013). Tutkimusta johti Nuorisotutkimusseura ja erikoistutkija Annikka Suoninen. Tutkimus käsitteli muun muassa lasten kotoa löytyviä medialaitteita, lasten internetin käyttöä, suosikkipelejä sekä kännykän käyttöä. Tutkimus toteutettiin posti- sekä verkkokyselyinä. Otanta tehtiin väestörekisterikeskuksen väestötiedoista, ja se rajattiin lapsen äidinkielen mukaan suomenkielisiin kotitalouksiin, joissa oli vähintään 4 kuukautta ja enintään 8 vuotta vanha lapsi. Otanta käsitti 3000 kotitaloutta, joista kyselyihin vastasi kolmasosa.

Tutkimuskysymyksiä olivat muun muassa, *kuinka usein lapsi katselee televisio-ohjelmia, elokuvia tai videoita mistä tahansa lähteestä, kenen seurassa, kuinka usein lapsi käyttää internetiä, millä välineillä käyttö tapahtuu, kenen kanssa käyttö tapahtuu.* (Suoninen 2013, 78.)

Tutkimuksesta selvisi, että lasten käyttämä mediasisällön määrä ja medialaitteiden moninaisuus on kasvanut vuosien saatossa. Vanhemmat ovat hyvin perillä lasten television käytöstä, sillä kuvaohjelmia katsotaan usein yhdessä. Sen sijaan

internetin ja digitaalipelien käytöstä vanhemmat tiesivät vähemmän. Näiden käyttöä valvottiin myös harvemmin. Harva vanhempi pelasi pelejä lastensa kanssa yhdessä tai seurasi vierestä internetin käyttöä. Tv-ohjelmien katselu oli lasten yleisin ja ensimmäinen kosketus internetiin, silloin kun katselu tapahtui internetin kautta. Vanhemmat eivät kyselyn perusteella pitäneet lasten videoiden katselua esimerkiksi Youtuben kautta, internetin käyttönä. (Suoninen 2013.)

Suonisen 2013 tutkimuksesta voidaan päätellä, etteivät vanhemmat välttämättä ymmärrä lastensa median käytön laajuutta. Vanhempien kiinnostus keskittyi heille ennalta tuttuihin muotoihin, kuten television katseluun, eikä niinkään esimerkiksi internetin käyttöön tai videopelien käyttöön. Kun internetin käyttöä tai pelien sisältöjä ei valvota aktiivisesti, lapsi saattaa törmätä hänelle epäsopivaan materiaaliin, eikä hänellä ole aikuisen tukea sen käsittelemiseksi.

Vastuu median valvomisesta ja asetettavista rajoista on myös varhaiskasvatuksen puolella. Oletettavasti nykyvanhemmilla on kuitenkin enemmän tietämystä median eri muodoista ja sen käytöstä, sillä he ovat myös kasvaneet mediakeskeisemmässä yhteiskunnassa.

Keväällä 2012 mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus MEKU toteutti laajan lapsiperheiden mediakyselyn, jonka aineisto kerättiin 0-12-vuotiaiden perheiltä. Vastauksia tuli yhteensä 1438 kappaletta. Vanhemmat vastasivat lastensa mediankäyttöä, perheissä toteutettavaa mediakasvatusta sekä lapsissa havaitsemiin median vaikutuksia koskeviin kysymyksiin. (Happo 2013, 25.)

MEKUn toteuttaman kyselyn kysymykset koskivat televisio-ohjelmia, internetin käyttöä, digitaalisia pelejä, elokuvia ja kännykän käyttöä. Lisäksi kysyttiin käytössä olevista medialaitteista. Internetin ja kännykän käyttöä koskevia kysymyksiä oli tarkennettu vielä siten, että kysyttiin mihin tarkoitukseen lapset niitä käyttivät. Kyselylomaketta suunniteltiin pohjoismaisessa yhteistyössä norjalaisten (Medietilsynet) ja ruotsalaisten (Statens Medieråd) mediakasvatustahojen sekä vuoden 2012 lasten mediabarometritutkimuksen tutkijan, Annikka Suonisen kanssa. (Happo 2013, 25.)

Kyselystä selvisi, että internetin käyttö alkaa jo ennen kouluikää ja se on keskeinen mediaympäristö lähes kaikille alakouluikäisille lapsille. Pienimmät lapset

käyttävät internetiä yleensä vanhempiensa kanssa ja lähes jokaisen vastaajan kodista löytyy tietokone ja internetyhteys. Lapset käyttävät internetiä yleisimmin pelaamiseen sekä televisiosarjojen ja elokuvien katseluun. (Happo 2013.)

Kyselyjen perusteella vanhemmat kokivat olevansa itse vastuussa lasten turvalisesta mediankäytöstä. Lähes kaikki vanhemmat olivat myös sitä mieltä, että koulussa tulisi opettaa internetin turvallista käyttöä.

3 Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa

Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelmassa mainitaan mediakasvatus osana varhaiskasvatusta. Sen tarkoituksena on kehittää lapsen ymmärrystä mediakulttuurista sekä vahvistaa muita mediataitoja. Mediakasvatuksen kautta kehitetään myös lapsen monilukutaitoa sekä opetetaan lasta suhtautumaan kriittisemmin median sisältöön. Median hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa tapahtuu lapsilähtöisesti ja toiminnan aikana huomioidaan lapsen hyvinvointi ja turvallisuus. (Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 20-21.)

On tärkeää, että lapsi toimii median parissa niin käyttäjänä, tuottajana kuin vastaanottajanaakin. Varhaiskasvatuksessa lapsi pääsee itse käyttämään mediaa ja opettelemaan erilaisten mediavälineiden käyttöä sekä mediasisältöjä omista lähtökohdistaan. Tärkeä mediakasvatuksellinen tavoite on, että lapsi oppii ymmärtämään näkemäänsä ja oppii tunnistamaan toden ja kuvitellun aineksen eron. Mediakasvatuksen toteuttaminen ei edellytä erityistä välineistöä, ja siten se on toteutettavissa tavallisessa varhaiskasvatusympäristössä. (Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 20-21.)

Mediataitoja opetellaan harjoittelemalla, esimerkiksi suosikkiohjelmista keskustelemalla tai käyttämällä mediavälineitä. Kielellinen, visuaalinen ja auditivinen mediaympäristö on huomioitava ja niitä on hyödynnettävä monipuolisesti. (Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2017, 20-21.) Omat käytännön kokemuksemme liittyvät aikaisempiin varhaiskasvatuksen työharjoittelujaksoihin. Esikouluikäisten lasten kanssa median käyttö osana opetusta oli yleistä erilaisten

opetuskäyttöön tarkoitettujen pelisovellusten muodossa. Myös leikkiaikana ryhmän käytössä olevia tabletteja sai käyttää pelaamiseen ja videoiden katselemiseen.

3.1 Media osallistajana

Mediamailma ja sen tuomat kokemukset näyttäytyvät jokaisen päiväkodin arjessa. Mediakulttuuri näkyy esimerkiksi lasten leikeissä, leluissa ja vaatteissa (Sommers-Piironen & Hemilä 2016, 45). Suvi Pennanen (2009, 187-192) määrittelee medialeikin leikiksi, jossa lapset soveltavat ja käyttävät mediasisältöä leikin juonenkäänteissä. Usein esimerkiksi televisiosta ja peleistä tutut hahmot päätyvät lasten leikkeihin.

Mediakasvatuksen myötä lapsi oppii monia tärkeitä mediataitoja. Tärkeä osa näitä taitoja ovat oman toiminnan kautta syntyvä osallisuus sekä vuorovaikutus (Mediakasvatus pähkinänkuoressa, 2015). Esimerkiksi median tuottaminen on usein yhteistä toimintaa, jossa jokaisen osaamista pystytään hyödyntämään (Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa, 18). MollaGoesSteam-hankkeessa lasten osallistaminen yhteiseen toimintaan mediaa ja medialaitteita hyödyntäen on yhtenä päätavoitteena (MollaGoesSteam, 2017).

3.2 MollaGoesSteam –hanke

MollaGoesSteam – Lumottu oppimisympäristö –hankkeessa tavoitellaan STEAM- ja Maker-toimintakulttuurien juurruttamista päiväkoteihin. Sana STEAM tulee englanninkielisistä osa-alueista, jotka suomennettuina ovat: luonto, matematiikka, oppiminen, tiede, taide, tekniikka ja tutkimus. Lumotun oppimisympäristön tarkoitus on ohjata lapsia leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen ja taiteelliseen ilmaisuun sekä niiden yhdistämiseen teknologian avulla (MollaGoesSteam 2017).

Hankkeen tavoitteena on kannustaa lapsia tutustumaan tutkivaan ja kokeilevaan oppimiseen. Lähtökohtana oppimisprosessissa on lapsilähtöisyys ja leikki. Lapsia rohkaistaan tekemään kysymyksiä ja etsimään niihin yhdessä vastauksia, sekä tekemään päätelmiä. Lapsilla on mahdollisuus tutkia maailmaa kaikilla

aisteillaan ja koko kehollaan teknologia apuvälineenään. Hankkeessa tavoitellaan kokonaisvaltaista oppimista yli sisältöalueiden korostaen oppimisprosessin tärkeyttä (MollaGoesSteam 2017).

Lappeenrannassa Saimaan mediakeskus koordinoi tieto- ja viestintätekniiikan sekä mediakasvatuksen kehittämishankkeita. Tavoitteena on näiden hankkeiden kautta tukea mediakasvatusta kouluissa ja varhaiskasvatuksen yksiköissä sekä lisätä tieto- ja viestintätekniiikkalaitteiden käyttöä opetuksen tukena. Hankkeet tarjoavat koulun ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle koulutusta ja verkostoitumiskansia. (Saimaan mediakeskus 2017.)

MollaGoesSteam on Lappeenrannan päiväkodeissa pilottivaiheessa ja sitä pila-toivat tällä hetkellä neljä päiväkotia: Mäntylän Ylämaan toimipiste, Uus-Lavola, Pontus sekä yhteistyöpäiväkotimme Lappeen päiväkoti. Hanke näkyy varhaiskasvatuksen arjessa medialaitteiden hyödyntämisenä pedagogisessa kontekstissa.

4 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyömme tarkoitus on selvittää lasten taitoja medialaitteiden käyttäjinä sekä kartoittaa, kuinka paljon medialaitteita varhaiskasvatuksen arjessa käytetään. Sen lisäksi haluamme tarjota MollaGoesSteam-hankkeelle sekä varhaiskasvatuksen ammattilaisille ideoita medialaitteiden hyödynnettävyydestä varhaiskasvatuksen arjessa.

Tämä opinnäytetyö on toteutettu toiminnallisena opinnäytetyönä ja sen tavoitteita ovat toiminnan ohjeistaminen, opastaminen ja järjestäminen. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi opas, ohjeistus tai tapahtuma. Toteutustavat voivat vaihdella kohderyhmästä riippuen portfoliosta kotisivuihin. Tärkeintä onkin, että opinnäytetyössä yhdistetään käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnällisin keinoin. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Tämä opinnäytetyö toteutettiin ja sen aineisto kerättiin toiminnallisen mediahetken muodossa, jonka keskiössä olivat lapset ja valokuvaaminen. Mediahetken

tavoitteina olivat toiminnan järjestäminen, ohjeistaminen ja opastaminen. Mediahetken aikana lapset pääsivät näyttelemään yhdessä suunniteltuja tilanteita ja taltioimaan ne valokuvauksen keinoin. Halusimme mediahetkestä mahdollisimman lapsilähtöisen ja osallistavan. Pyrimme pitämään lapset aktiivisesti mukana niin suunnittelussa kuin toteutuksessa. Halusimme mediahetken tuotoksen olevan jotain, mitä ryhmä pystyisi toiminnassaan hyödyntämään. Mediahetken tuotoksena syntyi julisteita.

Tutkimuskysymyksiämme ovat:

Kuinka paljon medialaitteita käytetään varhaiskasvatuksen arjessa?

Millaiseen tarkoitukseen medialaitteita hyödynnetään varhaiskasvatuksessa?

Kuinka mielekkääksi lapset kokevat medialaitteiden käytön?

Tämän opinnäytetyön myötä tavoitteenamme on syventää omaa tietoaamme mediakasvatuksesta teorianäytöillä sekä ammattilaisten näkemyksillä. Sen lisäksi tavoitteenamme on tuottaa hyödyllistä materiaalia opinnäytetyöprosessiimme osallistuvan ryhmän käyttöön.

4.1 Opinnäytetyön toteutus

Saimaan mediakeskuksen kautta saimme yhteistyöpäiväkodiksemme Lappeen päiväkodin, joka on mukana MollaGoesSteam-hankkeessa pilottipäiväkotina. Kohderyhmäksi valikoitui 4-5-vuotiaiden ryhmä, joka on aktiivinen osa hanketta: he ovat aikaisemmin tehneet omia projekteja medialaitteita hyödyntäen. Toiveena on selvittää medialaitteiden hyödynnettävyyden mahdollisuudet pedagogisesta kontekstista projektinomaisin keinoin, esimerkiksi mediahetkenä.

Toiminnallisen opinnäytetyön ideointivaiheessa on hyvä huomioida mahdollisen toimeksiantajan toivomukset ja rooli tulevan prosessin aikana. Toimeksi annettu opinnäytetyöaihe lisää vastuuntuntoa työstä ja opettaa täsmällisen suunnitelman tekemisen. (Vilkka & Airaksinen 2003, 17.) Meidän opinnäytetyöaiheemme toimeksiantajana on MollaGoesSteam-hanke Etelä-Karjalan alueella. Ennen varsinaisia suunnittelukertoja ja mediahetkeä kävimme tutustumassa päiväkodin tiloihin ja henkilökuntaan. Erityisesti halusimme tehdä itsemme tutuiksi toteutukseen

osallistuville lapsille ja näin vähentää mahdollista vierastamista. Alusta lähtien ajatuksenamme oli, että mediahetkestä tulee mahdollisimman lapsilähtöinen; toteutuksesta ja ideoinnista lapset tulisivat vastaamaan pitkälti itse. Halusimme mediahetken luovan konkreettisen tuotoksen, jotta lapset pääsisivät näkemään työnsä tuloksia. Samalla tuotoksen pitäisi hyödyntää ryhmää tai tukea ryhmän lasten oppimista. Ideoita tuotokselle kartoitimme ryhmän aikuisilta. Kartoituksen lomassa teemaksi valikoitui *hyvien käytöstapojen kuukausi*, jonka pohjalta lähdimme ideoimaan hyvien käytöstapojen julisteita ryhmän käyttöön. Julisteiden avulla pyrittäisiin muistuttamaan lapsia hyvistä käytöstavoista ja pelisäännöistä.

Toteutimme toiminnallisen osuuden yhteistyöpäiväkotiimme kolmen käyntikerran aikana, joista kaksi ensimmäistä kertaa pidimme pohjustaksemme mediahetkeä (Taulukko 1).

Toimintahetket		
Käyntikerta	Tarkoitus	Tulos
Ensimmäinen käyntikerta - Tutustuminen	Tutustuminen ja lasten mediataitojen kartoittaminen	Pienryhmissä medialaitteista ja niiden käytöstä puhuminen
Toinen käyntikerta - Suunnittelukerta	Hyvien käytöstapojen kerääminen	Seuraavan kerran suunnittelu lasten kanssa
Kolmas käyntikerta - Mediahetki	Mediahetken pitäminen, julisteiden kuvaaminen	Tilanteiden valokuvaaminen julisteisiin

Taulukko 1. Toimintahetket

Ensimmäinen käyntikerta

Ensimmäinen käyntimme oli tutustumiskerta, jolloin pohjustimme lapsille sekä ryhmän aikuisille suunnitelmaamme. Lapsille kerroimme tulevasta projektista niin, että se innostaisi heitä osallistumaan aktiivisesti. Teemana projektin taustalla oli ryhmässä meneillään oleva *hyvien käytöstapojen kuukausi*, jonka tarkoi-

tuksena oli juurruttaa yhteisiä pelisääntöjä ryhmätoiminnan sisälle. Lapsia motivoitiin hyvien käytöstapojen noudattamiseen ryhmässä keksityillä timanttipurkillalla, johon toteutuneita hyviä käytöstapoja kerättiin timanttien muodossa.

Tutustumiskäynnin aikana kartoitimme myös lasten taitoja medialaitteiden hallinnassa, erityisesti tabletin ja kameranovelluksen käyttöä. Kysyimme lapsilta heidän omaa kokemustaan siitä, kuinka he mielestään osaavat käsitellä tablettia, miltä sen käyttäminen tuntuu ja mitä he osaavat sillä tehdä. Painotimme lapsille, että he saavat itse toteuttaa projektia niin, että me aikuiset olemme apuna tarvittaessa.

Toinen käyntikerta

Toisen käynnin tavoitteena oli kerätä lapsilta heidän mielestään tärkeitä, hyviä käytöstapoja ja kirjata ne ylös. Päätimme yhdessä ryhmän lastentarhanopettajan kanssa jakaa lapset pienryhmiin työskentelyn helpottamiseksi. Samalla pystyimme varmistamaan jokaisen lapsen huomioiduksi tulemisen. Lapset saivat vapaasti kertoa käytöstapoja ja niihin liittyviä tarinoita. Tarpeen vaatiessa ohjasimme kuitenkin keskustelun suuntaa lisäkysymyksillä.

Lasten ajatukset kirjasimme ylös sellaisinaan, lauseiden muotoa tai rakennetta ei muokattu. Ideoimme yhdessä lasten kanssa, miten he haluaisivat toteuttaa kuvien ottamisen. Ehdotimme lasten unilelujen mukaan ottamista ja niiden esiintymistä kuvissa yhdessä lasten kanssa. Kysyimme kaikilta vielä erikseen halukkuutta osallistua ja kerroimme, ettei se ole pakollista.

Kolmas käyntikerta

Kolmannen käynnin aikana toteutimme kuvien ottamisen kahdessa pienryhmässä. Olimme valinneet lasten kertomista käytöstavoista kahdeksan, joiden pohjalta lapset saivat näyttellä tilanteet. Tarkoitus oli osallistaa lapsia mahdollisimman paljon julisteiden toteuttamisessa näyttelemisen lisäksi ja ohjeistimme lapsia niin, että he ottaisivat kuvat itse.

Kävimme yhdessä läpi käytöstavat yksi kerrallaan ja pohdimme minkälaisessa tilanteessa kyseinen hyvä käytöstapa voisi ilmetä. Annoimme mahdollisimman paljon tilaa lasten omille ajatuksille ja näkemyksille ja ohjasimme vain, jos ideoita

ei lapsilta itseltään syntynyt. Kun tilanne oli mietitty, jaoimme yhdessä roolit sen mukaan, mitä kukin osallistuja halusi tehdä. Vaihtelimme kuvaajan ja näyttelijöiden osia, jotta jokainen pääsisi osallistumaan haluamallaan tavalla. Kuvien ottamisen jälkeen keräännymme lasten kanssa yhteen ja pidimme lyhyen palautte-kyselyn. Olimme valmistelleen muutamia kysymyksiä tablettien käyttämisestä ja toimintahetken mielekkyydestä. Kysyimme palautetta myös ryhmän aikuisilta, jotka olivat mukana toimintahetkessä.

Päiväkirja ja palautteen kerääminen

Pidimme käynneistämme päiväkirjaa, johon kirjasimme lasten ideoita ja mietteitä, omia pohdintoja sekä ryhmän lasten ja aikuisten palaute. Opinnäytetyöpäiväkirja on sanallisessa tai kuvallisessa muodossa oleva, henkilökohtainen dokumentointiväline, joka toimii opinnäytetyöprosessin tukena. Päiväkirja toimii prosessin aikana muistiinpanovälineenä ja koska toiminnallinen opinnäytetyöraportti nojautuu muistiinpanoihin, on ylös kirjattaviin asioihin kiinnitettävä erityistä huomiota. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 19.)

Omaan opinnäytetyöpäiväkirjaamme kirjasimme mahdolliset toteutukseen liittyvät ideat, tavoitteet ja toteuttamistavat sekä eettiset näkökulmat. Sen lisäksi prosessin edetessä kirjasimme havainnointinäkökulmat, mediahetkien aikana nousseet ajatukset ja lopuksi myös lasten ja aikuisten meille antaman palautteen prosessin kulusta.

Mediahetken analysoinnin tueksi päädyimme osallistuvaan havainnointiin. Osallistuimme itse aktiivisina toimijoina mediahetkeen. Aktiivisuus havainnointitilanteessa näyttäytyy niin, että havainnoija toimii osana ryhmää tiedostaen, että hänen toimintansa saattaa vääristää tuloksia. (Koivunen & Lehtinen 2015, 56-58.) Aktiivisen toimijan rooli valikoitui havainnointitilanteeseen ryhmän toiminnan mukaan. Lapset tarvitsivat paljon kannustusta ja malliesimerkkiä mediahetken toteuttamisen aikana. Myös ryhmän aikuiset osallistuivat havainnointiin, mutta heidän tehtävänään oli seurata toimintaa sivusta ja antaa tarvittaessa tutun aikuisen turvaa.

Jokaisen kerran päätteeksi keräsimme palautetta ryhmältä kysymällä sekä ryhmän lasten, että henkilökunnan mielteitä toimintahetkien kulusta. Viimeisellä kerralla pidetyn mediahetken jälkeen kysyimme palautetta lapsilta heti tekemisen lopuksi, jotta saisimme mahdollisimman luotettavaa aineistoa analysoitavaksi. Pyysimme ryhmän työntekijöitä kysymään vielä lisää palautetta lapsilta mediahetken jälkeen. Tällä ajattelimme varmistaa sen, että lasten meille antama palaute on varmasti yhtenäinen ryhmän aikuisten saaman palautteen kanssa.

Pyysimme myös ryhmän aikuisia arvioimaan käyntikertojamme omasta havainnointinäkökulmastaan ja toimintamme tarkoituksenmukaisuutta sekä sen hyödyllisyyttä varhaiskasvatuksen arjessa. Ryhmän aikuiset tekivät palautteesta ja arvioinnista kirjallisen yhteenvedon, joka lähetettiin meille sähköpostitse.

4.2 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa päädyimme teemoittamaan keräämämme palautteen ja havainnot. Teemat valikoituivat tutkimuskysymystemme perusteella. Poimimme palautteesta kunkin teeman alle tutkimuskysymyksiimme liittyvät pääkohdat. Järjestelimme myös toiminnan aikana tekemämme havainnot teemojen alle. Teemoittamisen jälkeen teimme kerätystä aineistosta johtopäätökset, joiden pohjalta syntyivät kehitysehdotukset. Teemojen perusteella muodostimme seuraavanlaiset pääotsikot tuloksille: median käyttö varhaiskasvatuksen arjessa, lapset medialaitteiden käyttäjinä sekä media osana varhaiskasvatusta.

4.3 Eettiset näkökohdat

Medialaitteiden yleistyessä opetusvälineenä on oleellista pysähtyä tutkimaan niiden todellista roolia varhaiskasvatuksessa ja tarkastella, mikä todellisuudessa lasten sekä aikuisten osaamisen taso laitteiden kanssa on. Me tulemme mahdollisesti olemaan tulevaisuudessa kasvattajia kyseisellä kentällä ja opinnäytetyömme avulla toivoimme saavamme itse hyödyllistä tietoa siitä, minkälaisessa ympäristössä tulemme työskentelemään. Jotta opinnäytetyö tuottaisi totuudenmukaista tietoa lasten mediankäytöstä, tulisi teorian olla ajankohtaista. Aiheesta tehtyjä tutkimuksia tai kirjallisuutta löytyi melko vähän. Aineiston vähäisyyden li-

säksi saattoi niistä löytyvä tieto olla vanhentunutta. Myös valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelmassa (2017) mediakasvatusta sekä monilukutaitoa käsitellään vielä melko suppeasti.

Opinnäytetyötä varten anoimme viralliset tutkimusluvut ja pyysimme suostumukset mediahetkeen osallistuvilta lapsilta ja heidän vanhemmiltaan. Toimitimme suostumuslomakkeet hyvissä ajoin ennen käyntikertoja ryhmän työntekijöille. Lomakkeissa pohjustimme vanhemmille opinnäytetyömme tarkoitusta, sekä pyysimme lupaa saada valokuvata lasta. Suostumukset olivat tärkeitä etenkin siksi, että kuvattavana olevien henkilöllisyys näkyy valmiissa julisteissa. Ryhmän lapsista yhtä ei saanut valokuvata, mutta hän sai muuten osallistua mediahetkeen. Julisteet tulivat vain ryhmän omaan käyttöön.

Ensimmäisillä käynneillä lapset saivat ilmaista tuntemuksiaan aiheeseen ja tulevaan projektiin liittyen. Aikuiset saivat esittää parannusehdotuksia ja antaa palautetta siitä, kuinka lapset huomioitiin käyntien aikana. Jokaisella käyntikerralla painotimme lapsille projektin vapaaehtoisuutta ja pyrimme luomaan rennon työskentelyilmapiirin.

Opinnäytetyötämme ajatellen saimme kerättyä tarpeeksi tietoa käyttämillämme tutkimusmenetelmillä. Kerätyn aineiston määrä palveli meidän tarpeitamme, mutta tulokset eivät ole yleistettävissä pienen otoksen sekä vähäisten käyntien vuoksi. Tutkimme opinnäytetyössämme vain yhden päiväkodin yhtä ryhmää ja käyntikerrasta riippuen myös ryhmäkoko oli vaihteleva. Palautteen kysyminen lapsilta oli yksi aineistonkeruumenetelmistä ja tiedostimme, että vieraan ihmisen läsnäolo saattaa vaikuttaa vastauksiin. Pyysimme siksi myös ryhmän aikuisia kysymään palautetta lapsiryhmältä, jotta saisimme mahdollisimman luotettavaa tietoa.

Olimme aktiivisesti mukana toiminnassa hetkien aikana. Kun havainnoija toimii täysjäsenenä, se vaikuttaa suuresti toiminnan sisältöön ja tapahtumiin havainnoinnin aikana. Tämä tulee ottaa huomioon arvioinnissa. (Koivunen & Lehtinen, 56-58.) Tiedostimme oman roolimme hetken aikana ja otimme analysoinnissa

huomioon läsnäolomme vaikutuksen. Myös lasten vireystila hetkien aikana saattoi osaltaan vaikuttaa tutkimustuloksiin. Sitä ajatellen useampi käyntikerta olisi tuottanut luotettavampaa aineistoa käyttöömme.

5 Tulokset

Tässä luvussa kerromme, mitä mediahetken aikana tapahtui, millaisia tuloksia se tuotti, sekä esittelemme hetken aikana syntyneet tuotokset. Tulokset muodostuvat saamamme palautteen ja omien havaintojemme pohjalta ja ne ovat teemoitettuja tutkimuskysymystemme mukaan.

Lasten kanssa yhdessä mietityistä hyvistä käytöstavoista päädyimme tekemään kuvassa 1 näkyvät julisteet.



Kuva 1. Valmiit julisteet.

Julisteissa yhdistettiin itse otetut ja esitetyt kuvat, sekä käytöstapa, jota haluttiin painottaa. Julisteet teimme PowerPointia hyödyntäen, ja ulkonäöllisestä toteutuksesta vastasimme itse. Kuvan alapuolelle kirjoitimme suoran lainauksen lasten ehdotuksista hyville käytöstavoille, jotta julisteet olisivat mahdollisimman lapsilähtöisesti toteutettuja.

Kuvan ja tekstin alapuolelle lisäsimme koristeiksi timantit, jotka kuvastavat ryhmän käytössä olevaa timanttipurkkia. Julisteet tulostimme A3-kokoisiksi Saimaan Mediakeskuksen tiloissa, yhteistyöhenkilömme Riikka Tidenbergin, kanssa.

5.1 Median käyttö varhaiskasvatuksen arjessa

Tutkimusryhmän kasvattajat kertoivat, että tabletteja käytetään päivittäin valokuvaamiseen, dokumentointiin sekä erinäisiin projekteihin. Pelaamiseen niitä käytetään harvoin. Ryhmän tiloista löytyy myös SmartBoard, jota hyödynnetään musiikkihetkissä, projekteissa sekä harvakseltaan elokuvien katseluun.

Laitteiden käyttämisestä päiväkodin arjessa lapset olivat useampaa mieltä. Vastaukset jakoutuivat niin, että osa lapsista oli sitä mieltä, että medialaitteita käytettiin päiväkodin arjessa vähän, osan mielestä laitteita käytettiin paljon. Kun havainnoimme lapsia heidän ottaessaan kuvia päiväkodin arjen tilanteista, osasi muutama valita itsenäisesti tabletin valikosta kameran ja edelleen painaa oikeaa nappia kuvaa otettaessa. Osa tarvitsi tässä aikuisen apua. Tästä voisi päätellä, että ne lapset, jotka mielsivät medialaitteiden käytön yleiseksi päiväkodissa, ovat päässet kokeilemaan laitteita useammin, kuin toista mieltä olevat lapset. Toisaalta, koska osalta löytyy laitteita myös kotoa, voi medialaitteiden hyvä hallinta juontaa juurensa myös kotiympäristöstä.

5.2 Lapset medialaitteiden käyttäjinä

Päiväkodin aikuisten mielestä meidän toimintatuokiomme olivat tarpeellisia, sillä ne liittyivät jo ennestään meneillä olevaan projektiin. Parannusehdotuksissa korostuivat toiveet vielä useammasta käyntikerrasta, sillä lasten vireystila vaikuttaa käyntien sujuvuuteen. Lapsia havainnoidessa huomattiin, kuinka paljon lasten suoriutumiseen tehtävästä vaikutti se, kuinka hyvin he jaksoivat kuunnella antaamme ohjeistusta. Lapset, jotka istuivat hiljaa ja pitivät katsekontaktia meihin alustaessamme mediahetkeä, suoriutuivat tehtävästä vähäisellä avustamisella. Ne lapset, joita piti muistuttaa kuuntelemisen tärkeydestä, tarvitsivat tehtävään enemmän apua.

Lasten palautteessa toistuivat samat teemat: tabletin käyttäminen on helppoa ja kivaa, kuvattavana oleminen oli mukavaa ja kivaa, erään lapsen sanoin *tuntui*

samalta, kun oon ollut baletissa ja otettiin kuvia. Myös meidän havaintojemme perusteella voi päätellä lasten innostuksen määrän: valokuvaamista halusi kokeilla suurin osa lapsista ja muutama ilmoittautui valokuvaajaksi moneen kertaan.

Lapset halusivat käyttää medialaitteita pelaamiseen ja ohjelmien katseluun. Myös valokuvaaminen kiinnosti sekä erinäiset 3D-projektit, joita lapset saivat MollaGoesSteam-hankkeen kautta toteuttaa.

5.3 Media osana varhaiskasvatusta

MollaGoesSteam on ryhmän aikuisten mukaan osa päiväkodin arkea ja näkyvässä myös ryhmän Pedanet-sivuilla sekä Pinterestissä. Ryhmällä on ollut monia projekteja, joissa medialaitteet ovat olleet tukemassa pedagogiikkaa. Esimerkiksi ulkona maassa olevista kivistä ja oksista ovat lapset saaneet muodostaa kirjaimia, joista on otettu tabletilla kuvia.

MollaGoesSteam-hankkeen ansiosta varhaiskasvattajat ovat saaneet myös koulutusta medialaitteiden käyttöön liittyen. Erilaisten sovellusten käytöstä ja sisällöstä toivottiin kuitenkin lisää tietoa. Henkilökunnan mielestä tärkeintä on kuitenkin MollaGoesSteamin näyttäytyminen lapsen osallisuutta tukevana toimintana, itse tekemisenä ja oivaltamisena.

6 Yhteenveto ja pohdinta

Vaikka mediakulttuuri on tätä päivää ja mediakasvatuksen merkitystä on korostettu myös varhaiskasvatussuunnitelmassa, on sen rooli varhaiskasvatuksessa edelleen melko pieni. Tästä olivat samaa mieltä ryhmän varhaiskasvattajat. MollaGoesSteam-hanke on osaltaan lisännyt mediatuntemusta ryhmän lasten ja aikuisten keskuudessa, mutta esimerkiksi medialaitteita löytyy ryhmän käytöstä silti vain muutama. Ryhmän aikuiset kokivat tarvitsevansa enemmän koulutusta median käyttöön liittyen. Varhaiskasvatuksen käytössä olevat varat tuntuvat sanelevan myös mediakasvatuksen näkyvyyttä ja median käyttöä varhaiskasvatuksen toiminnassa. Toisaalta myös varhaiskasvattajien tiukka aikataulu ja suuri lapsiryhmä tuovat haastetta toiminnan suunnittelulle.

6.1 Oman toiminnan arviointi

Meidän asettamamme tavoite tälle opinnäytetyöprosessille oli syventää omaa tietoaamme mediakasvatuksesta teorian ja ammattihenkilöstön näkemysten avulla. Sen lisäksi halusimme tuottaa ryhmän käyttöön hyödyllistä materiaalia medialaitteita hyödyntäen. Useampi käyntikerta ja hetki lasten kanssa olisivat tuottaneet meille enemmän ja luotettavampaa tietoa mediakasvatuksesta sekä hyödyttänyt lapsiryhmää. Aikataulullisista syistä tämä ei kuitenkaan onnistunut, emmekä päässeet tutustumaan lapsiryhmään kunnolla. Tämä saattoi osaltaan vaikuttaa lapsiryhmän toimintaan mediahetken aikana.

Pyrimme toteuttamaan kaiken lasten kanssa yhdessä. Alkuperäisen suunnitelman mukaan myös valmiit julisteet olisi tulostettu yhdessä lapsiryhmän kanssa Saimaan mediakeskuksessa. Näin prosessi olisi saatettu loppuun yhteisvoimin. Kuitenkin jälleen aikataulullisten haasteiden takia ei tätä pystytty toteuttamaan. Saimme tuotettua julisteet sellaisina, kuin olimme ne alun perin suunnitelleet. Emme kuitenkaan tiedä ottiko ryhmä julisteet käyttöön arjessaan ja tukivatko ne heidän tavoitteitaan opetuksessa.

Onnistuimme mielestämme ottamaan lapset hyvin huomioon prosessin aikana. Pidimme toiminnan täysin vapaaehtoisena kuitenkin kannustaen lapsia kokeilemaan ja osallistumaan. Suhtauduimme avoimin mielin myös ryhmän aikuisten ehdotuksille. Opinnäytetyöprosessin myötä saimme enemmän tietoa mediakasvatuksesta kyseisen ryhmän toiminnassa.

6.2 Kehitysehdotukset

MollaGoesSteam-hankkeen näkyvyys tutkimuskohteena olleessa päiväkodissa oli oman näkemyksemme sekä ryhmän aikuisten palautteen perusteella melko vähäinen. Yksi kehitysmahdollisuus olisi sisällyttää median ja medialaitteiden hyödyntäminen toimintasuunnitelmaan jo toimintakauden alussa. Hanketta voitaisiin hyödyntää aktiivisemmin pilottipäiväkotien toiminnan suunnitteluun, esimerkiksi kehittämällä pidempiaikaisempia projekteja. Ryhmän työntekijät toivoivat hankkeen puolesta enemmän koulutusmahdollisuuksia medialaitteiden hallinnasta sekä niiden käytettävyydestä. Lisäkoulutus avaisi laajempia mahdollisuuksia median sekä medialaitteiden hyödyntämiseen varhaiskasvatuksessa.

Olisi myös tärkeää kuunnella lasten toiveita ja tarkastella heidän tarpeitaan mediakasvatuksen osalta.

Resurssien asettamiin haasteisiin on mahdollista vastata käyttämällä kaupungin tarjoamia palveluita, kuten kirjastoa. Ryhmän kanssa voisi vieraillla kirjaston työkentelytiloissa tai lainata kirjaston tabletteja ryhmän käyttöön. Yleensäkin laaja-alainen yhteistyö mediaosaamista välittävien tahojen kanssa on yksi mahdollisuus kehittää mediakasvatuksen osuutta varhaiskasvatuksessa.

Lähteet

Courage, M. & Troseth, G. 2016. Infants, toddlers and learning from screen media. Julkaisussa Technology in early childhood education. (toim.) Encyclopedia on early childhood development. 1-6. <http://www.child-encyclopedia.com/sites/default/files/textes-experts/en/4738/infants-toddlers-and-learning-from-screen-media.pdf>. Luettu 22.8.2018.

Happo, H. 2013. Lapset netissä – puheenvuoroja lasten ja nuorten netinkäytöstä ja riskeistä. Julkaisussa Kupiainen R., Kotilainen S., Nikunen K. & Suoninen A. (toim.) Mediakasvatusseuran julkaisuja. 25-36. <http://www.mediakasvatus.fi/fi-les/ISBN978-952-67693-3-2.pdf>. Luettu 10.10.2017.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. 2017. Lapset & media –kasvattajan opas. Teoksessa Spišák, S. (toim.) Kansallisen audiovisuaalisen instituutin julkaisuja 3/2016.

Koivunen, P. & Lehtinen, T. 2015. Kasvu kiikarissa – Havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kupiainen, R. 2009. Lasten mediasuhteet mediakasvatuksen kysymyksinä. Teoksessa Kotilainen, S. (toim.) Suhteissa mediaan. 167-179. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37842/978-951-39-4750-7.pdf?sequence=1>. Luettu 25.11.2017.

Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma. 2017. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma. <http://kokoushallinta.lappeenranta.fi/dynastyweb/kokous/20175157-5-1.PDF>. Luettu 19.9.2017.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Ammattilaisille. Varhaiskasvattajille. Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/>. Luettu 16.5.2018.

Mediakasvatus pähkinänkuoressa. 2015. (toim.) Mediakasvatusseura. http://www.mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2014/05/Mediakasvatus_pahkinankuoressa.pdf. Luettu 22.8.2018.

Mediataitokoulu. Tietopankki. Mediakulttuuri. http://www.mediataitokoulu.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=321&Itemid=413&lang=fi. Luettu 11.10.2017.

Mediataitokoulu. Tietopankki. Mediakasvatus. http://www.mediataitokoulu.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=323&Itemid=414&lang=fi. Luettu 11.10.2017.

Monimuotoinen mediakasvatus. 2016. Teoksessa Pekkala, L., Salomaa, S. & Spišák, S. (toim.) Kansallinen audiovisuaalinen instituutin julkaisuja 1/2016. 13-15. https://www.mediataitokoulu.fi/monimuotoinen_mediakasvatus.pdf. Luettu 24.6.2018.

Natunen, T. 2013: Tablet-laitteiden käyttö opetuksessa ja niiden opetuskäytön tukeminen. Jyväskylän yliopisto. Tietotekniikan laitos. Pro Gradu –tutkielma.

Sommers-Piironen, J. & Hemilä, H. 2016. Oivalluksia eskarista! Varhaispedagogiikan kehittämistä lasten mediasuhteiden näkökulmasta. Teoksessa Mulari, H. (toim.) Solmukohtia. Nuorisotutkimusverkoston julkaisut. 45-54. Helsinki: Paino Unigrafia.

Mediakasvatus varhaiskasvatuksessa. 2008. Stakes ja Opetusministeriön Mediainfo-hanke 2008. Iisalmi: Painotalo Seiska Oy.

Pennanen, S. 2009. Lasten medialeikit päiväkodissa. Teoksessa Leena Alanen & Kirsti Karila (toim.) Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. 182-206. Tampere: Vastapaino.

Saimaan mediakeskus. 2017. Hankkeet. Molla. <http://www.saimaanmediakeskus.fi/Hankkeet/Molla>. Luettu 2.11.2017.

Suoninen, A. 2013. 0-8-vuotiaiden mediankäyttö ja sen muutokset vuodesta 2010. Lasten mediabarometri 2013. Nuorisotutkimusseura. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/lastenmediabarometri2013.pdf>. Luettu 26.9.2017.

Suoninen, A. Nuorisotutkimusseura. 2012. Lasten mediabarometri 2012. 10-12-vuotiaiden tyttöjen ja poikien mediankäyttö. <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/lastenmediabarometri2012.pdf>. Luettu 6.7.2018.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Opetushallitus. http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf. Luettu 26.9.2017.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Liite1

Arvoisa huoltaja/huoltajat,

Olemme Saimaan ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja työstämme opinnäytetyötä aiheena lasten median käyttö varhaiskasvatuksen arjessa. Tarkoituksenamme on pitää toiminnallisia mediahetkiä Lappeen päiväkodin Sini-metsä –ryhmälle. Mediahetkien tarkoitus on tutustua tarkemmin eri mediavälineiden mahdollisuuksiin opetuskäytössä ja havainnoida samalla lasten kykyä käyttää erilaisia mediavälineitä. Opinnäytetyömme tulee olemaan osana Molla-GoesSteam –hanketta, jonka tarkoituksena on tuoda media osaksi varhaiskasvatuksen oppimisprosessia.

Tarkoituksenamme on tuottaa yhdessä ryhmän käyttöön hyvien käytöstapojen julisteita. Julisteissa tulisi olemaan valokuvia lapsista esittämässä eri tilanteita, joissa hyviä käytöstapoja tarvitaan. Pyydämmekin Teiltä huoltajilta lupaa siihen, että lastanne saa valokuvata mediahetkien yhteydessä. Palautattehan täytetyt ja allekirjoitetut lupasuostumukset ryhmän henkilökunnalle mahdollisimman pian.

Jos teille tulee kysyttävää, voitte ottaa meihin yhteyttä sähköpostitse.

Kiitos etukäteen,

Leila Laitinen

sosionomiopiskelija

leila.laitinen@student.saimia.fi

Katariina Laaksonen

sosionomiopiskelija

katariina.laaksonen@student.saimia.fi

Lupalomake

_____ (Lapsen nimi)

saa

ei saa

kuvattavana olemiseen.

_____ (Huoltajan nimi)

Allekirjoitus